

290.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

**normujące użytkowanie funduszu osadniczego, przeznaczanego do dyspozycji Głównego Urzędu Ziemskiego na mocy uchwały Sejmo-
wej z dnia 19-go grudnia 1919 r.**

I. Przeznaczenie funduszu i jego użycie.

Art. 1. Przekazany Głównemu Urzędowi Ziemskiemu na zasadzie uchwały Sejmu z dnia 19-grudnia 1919 r. fundusz osadniczy w wysokości 70 milionów marek przeznacza się:

- a) w kwocie 50 milionów marek na udzielanie kredytu gruntowego i inwestycyjnego przy nabywaniu lub dzierżawieniu ziemi;
- b) w kwocie 10 milionów marek na popieranie społecznych przedsięwzięć niespekulacyjnych, mających na celu ułatwianie polskim inwalidom wojennym, o ile są uzdolnieni do pracy na roli, bezrolnym, małorolnym i pracownikom rolnym pobudowania się i zagospodarowania przez dostarczenie im inwentarza żywego, martwego i nasion. Poparcie tych przedsięwzięć może nastąpić tak w formie uczestniczenia w ich kapitale zakładowym o ile mają ogólniejsze znaczenie, jak i w formie kredytu osobiście na kapitał obrotowy. Zasady i sposób udzielania tego kredytu określą bliżej przepisy, wydane przez Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego w porozumieniu z Ministrem Skarbu;
- c) w kwocie 10 milionów marek dla Urzędu Osadniczego w Poznaniu na udzielanie niskoprocentowych pożyczek drobnym osadnikom, na przyspieszenie tworzenia drobnych osad dla emigrantów bezrolnych, małorolnych i inwalidów wojennych oraz przyspieszenie budowy domów dla robotników w pobliżu miast i ośrodków przemysłowych.

Zasady i sposób udzielania tego kredytu określą bliżej przepisy, wydane przez Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej i z Ministrem Skarbu.

Art. 2. Z funduszu osadniczego gruntowego i inwestycyjnego korzystać mogą następujący obywatele Państwa Polskiego:

- a) inwalidzi wojenni zdolni do pracy na roli i należący do kategorii osób, wyszczególnionych w pp. a), b) i c),
- b) bezrolni, obeznani z prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
- c) małorolni posiadacze gospodarstw niesamodzielnych,
- d) pracownicy rolni, a mianowicie służba dworska i oficjaliści,
- e) zrzeszenia, tworzone z osób wyżej wymienionych w celu wspólnego nabywania lub dzierżawienia ziemi uprawnej dla jej podziału między członków albo prowadzenia wspólnego gospodarstwa.

Art. 3. Prawa korzystania z funduszu osadniczego gruntowego i inwestycyjnego są pozbawieni:

- a) osoby ograniczone w prawach obywatelskich wyrokiem sądowym,
- b) ci, którzy pogwałceniem prawa samowolnie brali cudzą ziemię w posiadanie, albo w jakikolwiek sposób temu współdziałali i
- c) ci, którzy dobrowolnie zgłosili się do służby wojskowej przeciw Państwu Polskiemu lub innych do niej nakłaniali.

Art. 4. Kredyt gruntowy i inwestycyjny z tymczasowego udotowania funduszu osadniczego udzielany będzie przy parcelacji miejscowej i osadniczej, prowadzonej przede wszystkim przez Główny Urząd Ziemski, następnie instytucje upoważnione przez Rząd do prowadzenia akcji parcelacyjnej i wreszcie w wypadkach szczególniejszych przy parcelacji prywatnej.

II. Administracja funduszu.

Art. 5. Administracja tego funduszu powierza się Polskiemu Państwowemu Bankowi Rolnemu i fundusz ten przelewa się na jego rachunek do Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej; przyczem co najmniej do chwili mianowania Rady Nadzorczej Banku nie może być on lokowany w innej instytucji.

Art. 6. Do chwili mianowania Rady Nadzorczej Banku Prezes Głównego Urzędu Ziemskiego przejmie na siebie w sprawach administrowania funduszem osadniczym, atrybucję bezpośredniej władzy nadzorczej nad działalnością dyrekcji Banku.

Art. 7. Działalność Banku w zakresie administracji funduszu osadniczego polegać będzie na:

- a) dokonywaniu wypłat na mocy decyzji Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego,
- b) przestrzeganiu, aby spłaty pożyczek następowały w sposób przewidziany przy ich wydawaniu,
- c) przyjmowaniu i ściąganiu od dłużników rat,
- d) zawiadamianiu G. U. Z. o każdej wpłacie lub wypłacie z rachunku,
- e) prowadzeniu odrębnej księgowości dla tego funduszu i
- f) dążeniu, w porozumieniu z Radą Nadzorczą Banku, aby pozostały w chwili jej mianowania fundusz osadniczy oprocentować na korzyść G. U. Z.

Art. 8. Dyrekcja P. P. Banku Rolnego obowiązana jest przedkładać Prezesowi G. U. Z. miesięczne sprawozdania z tytułu administracji funduszu osadniczego.

Art. 9. Odpowiedzialność P. P. Banku Rolnego z tytułu przekazanej administracji funduszu osadniczego, jak również i z tytułu przyszłych wpłat na rachunek tego funduszu, rozpoczyna się od chwili dokonania wpłaty zarówno do kasy Banku, jak i do innej instytucji wskazanej przez P. P. Bank Rolny.

Art. 10. Odpowiedzialność P. P. Banku Rolnego z tytułu wykonywania dyspozycji Prezesa G. U. Z. związanych z funduszem osadniczym, rozpoczyna się w chwili, kiedy P. P. Bank Rolny otrzyma akta danej sprawy, opatrzone decyzją Prezesa G. U. Z., lub jego uprawnionego zastępcy w sprawie dokonania wypłaty z funduszu osadniczego.

III. Procedura i zasady udzielania pożyczek.

Art. 11. Zgłoszenia reflektantów na pożyczki przyjmują Komisje Ziemskie Okręgowe lub podwładni im Komisarze Ziemscy. Kandydaci zgłaszający się z pożyczką winni okazać zaświadczenie właściwego Urzędu gminnego o przynależności do jednej z kategorii obywateli, wyszczególnionych w art. 2. Inwalidzi wojenni niezależnie od powyższego winni złożyć odpowiednie zaświadczenie przełożonych władz wojskowych.

Art. 12. Komisarze Ziemscy udzielają opinii o każdym zgłoszeniu w szczególności co do potrzeby i wysokości żądanej pożyczki i przesyłają akta dochodzenia właściwym Komisjom Ziemskim Okręgowym.

Art. 13. Po otrzymaniu akt dochodzenia Prezes K. Z. O. przy współudziale Inspektora Ziemskiego Okręgowego i Członka Stałego K. Z. O. przedkłada odpowiedni wniosek Prezesowi G. U. Z., który decyduje o przyznaniu pożyczki i decyzję swoją w tej mierze przekazuje do wykonania P. P. Bankowi Rolnemu. Decyzja zawierać będzie warunki na jakich pożyczka została udzieloną, a przede wszystkim jej wysokość, termin, stopę procentową oraz sposób spłaty i zabezpieczenie.

Art. 14. Prezes Głównego Urzędu Ziemskiego może przenieść uprawnienia dotyczące przyznania pożyczki na Prezesa właściwej Komisji Ziemskiej Okręgowej. Decyzję swą Prezes K. Z. O. przesyła Prezesowi G. U. Z. dla wydania rozporządzenia P. P. Bankowi Rolnemu o jej wykonaniu.

Art. 15. P. P. Bank Rolny przekaze z funduszu osadniczego właściwemu Prezesowi Komisji Ziemskiej Okręgowej przyznane do wypłaty sumy wraz z aktami sprawy, które po załatwieniu będą niezwłocznie zwrócone Bankowi.

Art. 16. Za podstawę do udzielania kredytu gruntowego należy przyjmować szacunek gruntu.

Art. 17. Osoby i zrzeczenia, wymienione w art. 2 przy nabywaniu ziemi mogą korzystać z kredytu gruntowego w rozmiarach i na warunkach następujących:

- a) przy tworzeniu nowych gospodarstw na gruntach, uprawianych w ciągu ostatnich trzech lat do chwili kupna, wysokość kredytu nie może przewyższać 75% szacunku parceli, a pożyczka udzielona będzie na 4%.
- b) przy tworzeniu nowych gospodarstw na gruntach nieuprawianych w ciągu ostatnich trzech lat do chwili kupna, wysokość kredytu nie może przewyższać 90% szacunku, parceli a pożyczka udzielona będzie na 3% w ciągu pierwszych 10 ciu lat i 4% w latach następnych.

Małorolni (art. 2 p. b) przy parcelacji sąsiedzkiej korzystać mogą z kredytu gruntowego w rozmiarach do 50% szacunku dodatkowej parceli, przy stopie 5%-ej od udzielonej pożyczki.

Art. 18. Osoby i zrzeczenia wymienione w art. 2 mogą korzystać z kredytu inwestycyjnego:

- a) do wysokości 50% szacunku parceli przy stopie 5%-ej gdy chodzi o tworzenie nowych gospodarstw na gruntach uprawianych w ciągu ostatnich trzech lat do chwili kupna,
- b) do wysokości 75% szacunku parceli przy stopie 4%-ej gdy chodzi o tworzenie nowych gospodarstw na gruntach nie uprawianych w ciągu ostatnich trzech lat do chwili kupna.

Art. 19. Zrzeczenia tworzone w celu wydzierżawienia majątków ziemskich dla wspólnego prowadzenia gospodarstwa folwarcznego otrzymać mogą kredyt, nie przekraczający 75% sumy wpłaconych udziałów przez członków, względnie 75% kapitału zakładowego i obrotowego danego gospodarstwa, ustalonych przez Prezesa G. U. Z. trybem przewidzianym w art. 11—13 przy stopie 4%-ej.

Art. 20. Ogólna suma kredytu gruntowego i inwestycyjnego nie może przewyższać szacunku danej parceli.

IV. Spłata i zabezpieczenie.

Art. 21. Termin spłaty udzielonego kredytu¹ gruntowego określa się na lat 30 inwestycyjnego na lat 10; jednak w wypadku, przewidzianym w art. 19-ym termin spłaty pożyczki nie może być dłuższy od terminu okresu dzierżawnego, określonego w kontrakcie.

Art. 22. Udzielone pożyczki mają być zabezpieczone hipotecznie.

Art. 23. Do czasu ostatecznego umorzenia pożyczki właściciele gruntów nie mają prawa bez zezwolenia Głównego Urzędu Ziemskiego posiadłości gruntowych, obciążonych pożyczką, oddawać w zastaw obciążać nowymi długami hipotecznymi, wydierżawiać lub w inny sposób przekazywać w posiadanie osób trzecich, w całości lub w części i wogóle przez swe czyny lub przez jakiegokolwiek zobowiązanie zmieniać lub uszczuplać stan posiadłości w stosunku do ich stanu w chwili przyznania pożyczki. Odpowiednie wpisy w tym względzie uczynione być mają w wykazie hipotecznym.

Art. 24. Zaciągnięta pożyczka ulega spłacie w ratach półrocznych płatnych w dniu 1-go kwietnia i 1-go października. Każda rata winna zawierać:

- a) spłatę kapitału wyrażoną w równych kwotach wynikłych z podziału sumy pożyczki na liczbę półroczy zawartych w okresie amortyzacyjnym,
- b) procent za ubiegłe półrocze od sumy niespłaconej pożyczki,
- c) dodatek za administrację na rzecz Polskiego Państwowego Banku Rolnego, w wysokości mk. 0,25 od każdych 100 marek sumy niespłaconej pożyczki.

Art. 25. Raty niewpłacone w terminie będą uważane za zaległe. Od sumy zaległej pobierana będzie kara w stosunku $\frac{1}{2}\%$ za każdy cały lub rozpoczęty miesiąc zaległości.

Art. 26. Dłużnikowi służy prawo spłacenia gotowizną całości lub części pożyczki przed terminem jej płatności, winien on jednak opłacić procent od sumy wpłaconej za całe półrocze bieżące.

Częściowa spłata wynosząca co najmniej jedną dziesiątą pierwotnej sumy pożyczki powoduje na żądanie dłużnika ułożenie nowego planu umorzenia, podług którego zmniejszy się bądź wysokość rat półrocznych bądź też termin pożyczki. Wszelkie zaś wpłaty ponad plan umorzenia, ustanowiony przy wydaniu pożyczki nie sięgające powyżej wskazanej kwoty ($\frac{1}{10}$) zaliczone będą na poczet najbliższej raty.

Art. 27. Pozostałość pożyczki bez względu na pierwotnie umóiony termin i bez względu na terminową spłatę rat ulega zwrotowi jeżeli:

- a) pożyczka nie została użyta na cel wskazany przy jej udzieleniu,
- b) posiadłość na której zabezpieczona jest pożyczka jest rozmyślnie lub przez niedbalstwo niszczone lub wreszcie,
- c) nie zostały spełnione przez dłużnika inne warunki zastrzeżone przy udzielaniu pożyczki.

Art. 28. Raty niewpłacone w ciągu trzech miesięcy od terminu płatności podlegają przymusowemu ściągnięciu przez P. P. Bank Rolny, trybem przewidzianym w art. 46 dekrety w przedmiocie statutu P. P. Banku Rolnego z dnia 5 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 12/19 r., poz. 134).

Art. 29. Zasady przy ustanawianiu ulg w opłacie rat bieżących będą bliżej określone przez Prezesa Głównego Urzędu Ziemskiego.

Art. 30. Spłaty kapitału i procenty od pożyczek wydanych na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz kary za niewpłacenie w terminie rat (art. 25), jak również sumy, uzyskane z oprocentowania pozostałości tymczasowego funduszu osadniczego (art. 7 p. e) przeznaczone zostają na uzupełnienie tego funduszu.

Art. 31. Z chwilą wejścia w życie osobnej ustawy o środkach finansowych na przeprowadzenie parcelacji większych posiadłości ziemskich, tymczasowy fundusz osadniczy zostanie przelany do ustawowego funduszu, jaki będzie przeznaczony na te same cele.

Jednocześnie na życzenie dłużników może nastąpić konwersja pożyczki, wydanej im w myśl niniejszego rozporządzenia.

V. Przepisy przejściowe.

Art. 32. Sposób stosowania niniejszego rozporządzenia na ziemiach b. zaboru austro-węgierskiego do czasu wprowadzenia tam organizacji Urzędów Ziemskich, określą przepisy wydane przez Prezesa G. U. Z.

Art. 33. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem jego ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

Art. 34. Wykonanie tego rozporządzenia porucza się Prezesowi Głównego Urzędu Ziemskiego w porozumieniu z właściwymi Ministrami.

Prezydent Ministrów:

L. Skulski

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:

Bardel

Minister Skarbu:

W. Grabski

Minister b. Dzielnicy Pruskiej:

w. z. *A. Poszwiński*

Prezes Głównego Urzędu Ziemskiego:

Wilkoński

291.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu

w przedmiocie domów bankowych i kantorów wymiany.

Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 23 marca 1920 r. o nadzorze nad przedsiębiorstwami bankowymi i kantorami wymiany (Dziennik Ust. Rz. P. z 1920 r. № 30 poz. 175) zarządzam co następuje:

Art. 1. Osoby pragnące uzyskać koncesje na otwarcie i prowadzenie domu bankowego lub kantoru wymiany, powinny złożyć w Ministerstwie Skarbu odpowiednie podanie.